

φές κυβέρνησης στον κόσμο αποτελούν προϊόντα καταναγκασμοῦ και βίας και ὅτι οἱ ἄνθρωποι συμβιώνον με κανόνες ἔχι διαφορετικούς ἀπὸ ἐκείνους τῶν θηρίων, ὅπου ὑπερισχύει ὁ δυνατώτερος, θέτοντας ἔτσι τὰ θεμέλια διηγεκοῦς ἀνωμαλίας καὶ ἀπάτης, ὀχλαγωγίας, στάσης καὶ ἀνταρσίας —πράγματα ποῦ οἱ ὑποστηρικτὲς τῆς πῦδ πάνω ὑπόθεσης τόσο ἔντονα ἀποκηρύττουν—, ἀναγκαστικά πρέπει νὰ ἀνακαλύψει κάποια ἄλλη διαδικασία ἐμφάνισης τῆς κυβέρνησης, κάποιο ἄλλο ἀρχέτυπο τῆς πολιτικῆς ἰσχύος καὶ κάποιον ἄλλο τρόπο προοδιορισμοῦ καὶ ἀναγνώρισης τῶν προσώπων ποῦ τὴν ἀσχοῦν ἀπ' ὅ,τι μᾶς ἔχει διδάξει ὁ Sir Robert Filmer.

2. Πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτό, πιστεύω, ὅτι δὲν θὰ 'ταν ἄσχημο νὰ ἐκθέσω τὴν ἀντίληψή μου γιὰ τὴν πολιτικὴ ἐξουσία, ὥστε ἡ ἐξουσία τοῦ κρατικοῦ ἀξιοματούχου πάνω σὲ ἓναν ὑπήκοο νὰ μπορεῖ νὰ διακριθεῖ ἀπὸ ἐκείνην τοῦ πατέρα πάνω στὰ παιδιὰ του, τοῦ κυρίου πάνω στοὺς ὑπηρέτες του, τοῦ συζύγου πάνω στὴ γυναίκα του καὶ τοῦ ἀφέντη πάνω στοὺς δούλους του. Ἐπειδὴ συμβαίνει ὅλα αὐτὰ τὰ ξεχωριστὰ εἶδη ἐξουσίας νὰ συμπίπτουν μερικὲς φορὲς στὸ ἴδιο πρόσωπο, ἀνάλογα με τὶς διάφορες σχέσεις του, θὰ μᾶς ἦταν χρήσιμο νὰ διακρίνουμε τοῦτες τὶς ἐξουσίες ἀναμεταξὺ τους καὶ νὰ δείξουμε τὴ διαφορά μεταξὺ τοῦ κυβερνήτη μιᾶς πολιτικῆς κοινότητος, τοῦ πατέρα μιᾶς οἰκογένειας καὶ τοῦ καπετάνιου ἑνὸς πλοίου.

3. Πολιτικὴ ἐξουσία λοιπὸν εἶναι τὸ δικαίωμα θέσπισης νόμων, ὅπου προβλέπεται ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου καὶ κατ' ἐπέκταση ὅλες οἱ μικρότερες ποινές, με στόχο τὸν διακανονισμό καὶ τὴν προφύλαξη τῆς ἰδιοκτησίας· ὅπως καὶ τὸ δικαίωμα τῆς χρήσης τῆς ὑλικῆς δύναμης τῆς πολιτικῆς κοινότητος γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν νόμων καὶ τὴν ἀμυνά της ἀπὸ ἐξωτερικὴ προσβολὴ καὶ ὅλ' αὐτὰ μόνο γιὰ χάρη τοῦ κοινοῦ καλοῦ.

II. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

4. Γιὰ νὰ κατανοήσουμε σωστὰ τὸ χαρακτήρα τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας καὶ νὰ τὴν συναγάγουμε ἀπὸ τὴν ἀπαρχὴ της, πρέπει νὰ ἐξετάσουμε τὴ φυσικὴ κατάσταση ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἡ τελευταία εἶναι μιὰ κατάσταση ἀπόλυτης ἐλευθερίας, στὸν καθορισμὸ τῶν πράξεων καὶ στὴ διάθεση τῶν ὑπαρχόντων καὶ τῶν προσώπων τους, ὅπως ὁ καθένας θεωρεῖ σωστὸ, μέσα στὰ ὅρια τοῦ νόμου τῆς φύσης, χωρὶς νὰ ζητοῦν τὴν ἄδεια ἢ νὰ ἐξαρτοῦνται ἀπ' τὴ βούληση ὁποιοῦ δήποτε ἄλλου ἀνθρώπου.

Ἡ φυσικὴ κατάσταση εἶναι ἐπίσης κατάσταση ἰσότητος, ὅπου κάθε ἐξουσία καὶ δικαιοδοσία εἶναι ἀμοιβαία καὶ κανεὶς δὲν διαθέτει περισσότερη ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλο. Ἐπειδὴ τίποτε δὲν εἶναι προφανέστερο ἀπὸ τὸ ὅτι ὁμοειδῆ καὶ ἰσάξια ἔντα, ποῦ χωρὶς καμιά διάκριση διαθέτουν ἐκ γεννήσεως τὰ ἴδια φυσικὰ πλεονεκτήματα καὶ τὴν χρῆση τῶν ἰδίων ψυχοπνευματικῶν λειτουργιῶν, εἶναι μεταξὺ τους ἴσα καὶ ἀπαλλαγμένα ἀπὸ σχέσεις ὑποταγῆς καὶ ὑποδούλωσης· ἐκτὸς ἀν ὁ ἀφέντης καὶ κύριος ὅλων αὐτῶν, με κάποια ὀλοφάνερη ἐκδήλωσις τῆς βούλησός του, ἀναδείξει κάποιον πάνω ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ τοῦ ἀπονείμει με πρόδηλη καὶ σαφὴ παροχὴ ἀδιαμφισβήτητο δικαίωμα ἐπιβολῆς καὶ κυριαρχίας.

5. Αὐτὴ τὴ φυσικὴ ἰσότητα τῶν ἀνθρώπων ὁ συνετὸς Hooker τὴ θεωρεῖ τόσο αὐταπόδεικτη καὶ ἀδιαμφισβήτητη, ὥστε τὴν καθιστὰ τὸ θεμέλιο τῆς ὑποχρέωσης ἀμοιβαίας ἀγάπης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, πάνω στὸ ὅποιο οἰκοδομεῖ τὰ καθήκοντα ποῦ ὀφείλουμε στοὺς συνανθρώπους μας καὶ ἀπὸ τὸ ὅποιο συνάγει τὶς μεγάλες ἀρχές τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εὐσπλαχνίας. Τὰ λόγια του εἶναι τὰ ἑξῆς:

Τὸ ἴδιο φυσικὸ κίνητρο ἔκαμε τοὺς ἀνθρώπους νὰ κατανοήσουν ὅτι δὲν ἀποτελεῖ μικρότερο καθήκον τους ν' ἀγαποῦν τοὺς ἄλλους ἀπὸ τὸ καθήκον ν' ἀγαποῦν τὸν ἑαυτό τους· διότι ἴσα πράγματα πρέπει νὰ κρῖνονται μὲ τὸ ἴδιο μέτρο· ἐὰν δὲν μπορῶ παρὰ νὰ εὐχομαι νὰ μοῦ κάνουν ὅλοι οἱ ἄλλοι τὸ ἴδιο καλὸ ποῦ ὁ καθένας εὐχεται γιὰ τὸν ἑαυτό του, πῶς θὰ μποροῦσα νὰ ἐλπίζω νὰ δῶ τὴν ἐπιθυμία μου αὐτὴ νὰ ἱκανοποιεῖται ἂν καὶ ἐγὼ δὲν φροντίσω νὰ ἱκανοποιήσω τὴν ἴδια ἐπιθυμία ποῦ ἀναμφίβολα ἐνυπάρχει στοὺς ἄλλους, ἀφοῦ ὅλων μας ἡ φύση εἶναι ταυτόσημη; Ὅ,τιδὴποτε τοὺς κάνω ποῦ νὰ ἀντιβαίνει στὴν ἱκανοποίησιν αὐτῆς τῆς ἐπιθυμίας πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ τοὺς θλίβει ἀπὸ κάθε ἄποψη ὅσο κι ἐμένα· ὥστε ἂν γίνω πρόξενος κάποιας βλάβης θὰ πρέπει νὰ προσδοκῶ κάποιο δεινόν, ἐφόσον δὲν ὑπάρχει λόγος γιὰ ὁποιοδήποτε νὰ ἐπιδείξει πρὸς ἐμένα μεγαλύτερη ἀγάπη ἀπ' ὅ,τι ἔδειξα ἐγὼ πρὸς αὐτόν· ἡ ἐπιθυμία μου λοιπὸν νὰ μὲ ἀγαποῦν οἱ κατὰ φύσιν ὁμοιοὶ μου ὅσο εἶναι δυνατόν, μοῦ ἐπιβάλλει καὶ τὸ φυσικὸ καθήκον νὰ ἐπιδεικνύω πρὸς αὐτοὺς τὴν ἴδιαν ἀκριβῶς στοργή· κανένας δὲν ἀγνοεῖ τί κανόνες καὶ ὁδηγίες γιὰ τὴν κατεύθυνσιν τῆς ζωῆς ἔχει ἀντλήσει ὁ φυσικὸς Λόγος ἀπὸ αὐτὴν τὴ σχέση ἰσότητος μεταξὺ τῶν ἑαυτῶν μας καὶ τῶν ὁμοίων μας (The Laws of Ecclesiastical Polity, βιβλ. I).

6. Ἄν καὶ πρόκειται γιὰ μιὰ κατάστασιν ἐλευθερίας, δὲν πρόκειται ἐν τούτοις γιὰ κατάστασιν ἀσυδοσίας· ἂν καὶ ὁ ἄνθρωπος σ' αὐτὴ τὴν κατάστασιν ἔχει ἀνεξέλεγκτη ἐλευθερία νὰ διαθέτει τὸ πρόσωπο καὶ τὰ ὑπάρχοντά του, δὲν ἔχει ἐντούτοις τὴν ἐλευθερία νὰ καταστρέψει τὸν ἑαυτό του ἢ ὁποιοδήποτε ἄλλο πλάσμα βρίσκεται στὴν κατοχὴ του, παρὰ μόνον ἂν τὸ ἐπιτάσσει κάποια ἀνάγκη εὐγενέστερη ἀπὸ τὴν ἀπλή ἐπιβίωσιν. Ἡ φυσικὴ κατάστασιν διευθύνεται ἀπὸ τὸν φυσικὸ νόμο, ποῦ δεσμεύει τοὺς πάντες· καὶ ὁ Λόγος, ποῦ ταυτίζεται μὲ αὐτὸ τὸν νόμο, διδάσκει κάθε ἄνθρωπο, ἐφόσον θελήσει νὰ τὸν συμβουλευτεῖ, ὅτι ἀφοῦ ὅλοι εἶναι ἴσοι καὶ ἀνεξάρτητοι, κανεὶς δὲν πρέπει νὰ προξενεῖ βλάβην στὴ ζωὴ, στὴν υγείαν, στὴν ἐλευθερίαν καὶ στὰ ὑπάρχοντα τοῦ ἄλλου· διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὡς ποίημα τῶν χειρῶν ἐνὸς παντοδύναμου καὶ πάνσοφου Δημιουργοῦ—ὅλοι ὑπηρέτες ἐνὸς κυρίαρχου ἀφέντη, σταλμένοι στὸν κόσμον μὲ

δική του προσταγὴ γιὰ νὰ ἐκτελοῦν τὸ θέλημά του—ἀποτελοῦν κτῆμα ἐκείνου, τοῦ ὁποίου εἶναι ποίημα τῶν χειρῶν, καὶ ἡ ζωὴ τους διαρκεῖ ὅσο ἐκεῖνος καὶ ὄχι ὅσο αὐτοὶ ἐπιθυμοῦν. Ἀφοῦ ὅλοι ἔχουμε τὶς ἴδιες ψυχοπνευματικὲς λειτουργίες καὶ συμμεριζόμεσθε τὰ πάντα στὸ πλαίσιο τῆς κοινότητος τῆς φύσης, δὲν μπορεῖ νὰ ὑποτεθεῖ ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπάρξει μεταξὺ μας σχέση ὑποταγῆς ποῦ νὰ μᾶς ἐπιτρέψει νὰ ἀλληλοεξοντώμασθε, σὰν νὰ εἴχαμε δημιουργηθεῖ μὲ προορισμὸ νὰ χρησιμοποιοῦμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, ὅπως τὰ κατώτερα ὄντα προορίζονται γιὰ δική μας χρῆσιν. Ὁ καθένας, ὅπως δεσμεύεται νὰ συντηρεῖ τὸν ἑαυτό του καὶ νὰ μὴν ἐγκαταλείπει οἰκειοθελῶς τὴ θέσιν του στὴ ζωὴ, γιὰ τὸν ἴδιο λόγον, ὅταν ἡ δική του αὐτοσυντήρησιν δὲν διακυβεύεται, ὑποχρεώνεται, ὅσο τὸ ἐπιτρέπουν οἱ δυνάμεις του, νὰ συμβάλλει στὴ συντήρησιν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται, μὲ ἐξαιρέσιν τὴν ἐπιβολὴν τῆς δικαιοσύνης σὲ κάποιον παραβάτη, νὰ ἀφαιρεῖ ἢ νὰ θίγει τὴ ζωὴν, ἢ ὅσα συντείνουν στὴ διατήρησιν τῆς ζωῆς, τῆς ἐλευθερίας, τῆς υγείας, τῆς σωματικῆς ἀκεραιότητος καὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἄλλων.

7. Γιὰ νὰ συγκρατηθοῦν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ νὰ παραβιάζουν τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων καὶ ἀπὸ τὸ νὰ ἀλληλοβλάπτονται καὶ γιὰ νὰ τηρεῖται ὁ νόμος τῆς φύσης, ποῦ ἐπιτάσσει τὴν εἰρήνην καὶ συντήρησιν ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τῆς φύσης ἐπαφίεται, σ' αὐτὴ τὴν κατάστασιν, στὰ χέρια τοῦ καθενός. Ἐτσι ὁ καθένας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τιμωρήσει τοὺς παραβάτες τοῦ νόμου τῆς φύσης στὸ βαθμὸ ποῦ αὐτὸ θὰ ἐμποδίζει τὴν παράβασίν του. Ἐπειδὴ ὁ νόμος τῆς φύσης, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι νόμοι, ὅσοι ἀφοροῦν τὴν ἐπίγειαν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, θὰ ὑφίσταντο ἐπὶ ματαίῳ ἐὰν στὴν φυσικὴν κατάστασιν δὲν ὑπῆρχε κανεὶς μὲ τὴ δύναμιν νὰ ἐφαρμόσει τὸν νόμον τοῦτο, ὥστε νὰ περιφρουρεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ συγκρατεῖ τοὺς παραβάτες. Καὶ ἂν κάποιος στὴν φυσικὴν κατάστασιν μπορεῖ νὰ τιμωρήσει κάποιον ἄλλο γιὰ τὴν διάπραξιν κάποιας κακίας, ὁ καθένας ἔχει αὐτὴ τὴ δυνατότητα. Διότι σ' ἐκείνη τὴν κατάστασιν τῆς τέλει ἰσότητος, ἔπου ἐκ φύσεως δὲν ὑπάρχει ὑπεροχὴ ἢ δικαιοδοσία τοῦ ἐνὸς ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ὅ,τι ἐπιτρέπεται στὸν καθένα νὰ πράξει πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου τῆς φύ-

σης, διποτελεῖ ἀναγκαστικὰ δικαίωμα
κοῦ ὄλων τῶν ἄλλων.